

Statsbygg

Saksbehandler, innvalgstelefon

Magne Nesse, 5557 2335

Tillatelse etter forurensningsloven til graving i forurenset grunn i Bergen kommune i forbindelse med etablering av tomt for Havforskningsinstituttet og Fiskeridirektoratet på Dokkeskjærskaien.

Vi viser til søknad datert 15. februar 2025 og oppdatert risikovurdering datert 17. desember 2025 fra Rambøll, på vegne av Statsbygg.

1 Vedtak og frister

1.1 Vedtak om tillatelse etter forurensningsloven

Statsforvalteren gir Statsbygg tillatelse til graving og håndtering av forurenset grunn på områdene som tiltaksplanen for nybygg for Havforskningsinstituttet og Fiskeridirektoratet på Dokken omfatter. Tillatelsen er gitt med hjemmel i forurensningsloven § 11. Det er satt vilkår til tillatelsen med hjemmel i § 16 i samme lov. Statsforvalteren har ved avgjørelsen av om tillatelse skal gis, og ved fastsetting av vilkårene, lagt vekt på de forurensningsmessige ulemper ved tiltaket sammenholdt med de fordeler og ulemper som tiltaket for øvrig vil medføre.

Tillatelsen med vilkår følger vedlagt dette brevet.

1.2 Vedtak om gebyr

Statsforvalteren tar gebyr for arbeid med tillatelser etter forurensningsloven. På bakgrunn av Statsforvalterens ressursbruk i saken, tar vi gebyr etter sats 5, 91 400 kroner, for behandling søknadene, jf. forurensningsforskriften §§ 39-3 og 39-4. Faktura blir sendt fra Miljødirektoratet. Se forurensningsforskriften kapittel 39 for å lese mer om saksbehandlingsgebyret.

2 Sammendrag av søknaden

Statsbygg planlegger for etablering av nybygg for Havforskningsinstituttet og Fiskeridirektoratet på gnr/bnr. 164/1 og 164/3, Dokkeskjærskaien i Bergen kommune. Gjennomføringen av tiltakene i tiltaksplanen forutsetter vedtak med bevilgning fra Stortinget om gjennomføring av prosjektet, med påfølgende kjøp av tomt A2. Statsbygg ønsker tillatelsen nå siden den skal inngå i grunnlaget for kontrahering av totalentreprise for prosjektet.

Figur 1 Utsnitt fra kart som viser plassering av tomtealternativ A2 for nybygg og samlokalisering av Havforskningsinstituttet og Fiskeridirektoratet. Utstrekning (cirka 13 000 m²) av tiltaksområdet (tomten) er markert med rød linje.

Søknadene omfatter forslag til håndtering av forurensede masser og rensing av byggegropsvann (tiltaksplan) ifb. gravearbeider for etablering av ett nybygg.

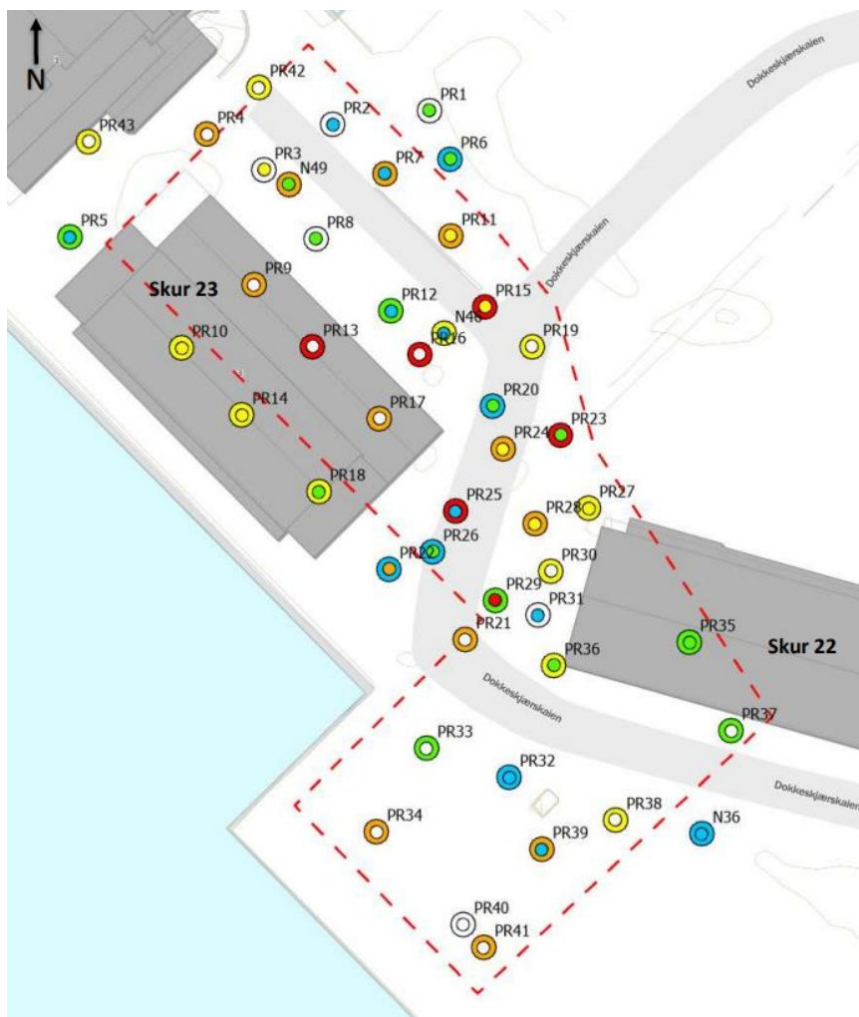
Tiltaksplan datert 15. februar 2025 og oppdatert tiltaksplan datert 17. desember 2025 er utarbeidet av Rambøll (2025) og bygger på miljøgeologiske grunnundersøkelser utført av Multiconsult¹ (2024) og Norconsult² (2021).

Det ble påvist følgende forurensningssituasjon innenfor undersøkelsesområdet:

- I toppjord (<1m) ble det i et punkt påvist forurensning tilsvarende tilstandsklasse 5 (benzen), i et punkt tilsvarende tilstandsklasse 4 (nikkel), i ni punkt tilsvarende tilstandsklasse 3 (sink, bly, benzen, alifater, benzo(a)pyren, Σ PAH16) og i 10 punkt tilsvarende tilstandsklasse 2 (tungmetaller, benzo(a)pyren, Σ PAH16, alifater).
- I dypere liggende masser (>1m) ble det i fem punkt påvist forurensning tilsvarende tilstandsklasse 5 (sink, benzo(a)pyren, Σ PAH16), i 12 punkt tilsvarende 4 (tungmetaller, benzo(a)pyren, Σ PAH16, alifater), i 11 punkt tilsvarende tilstandsklasse 3 (tungmetaller, benzo(a)pyren, Σ PAH16, alifater), og i 6 punkt tilsvarende tilstandsklasse 2.

¹ "Datarapport - Miljøtekniske grunnundersøkelser" Multiconsult 5. februar 2024

² "Dokkeskjærskaien - Miljøteknisk grunnundersøkelse. Datarapport" Norconsult 2021.

Figur 2 Plassering av prøvepunktene undersøkt av Norconsult i 2021 (N36, N46 og N49) [6] og Multiconsult i 2023 (PR1-PR43). Vist tomtegrense (røde streker) er noe endret. Fargekoden på prøvepunktene viser høyeste tilstandsklasse i løsmassene på området i overflatenære masser (<1m, liten sirkel) og i dypereliggende masser (>1m store sirkler) iht. Miljødirektoratets nettbaserte veileder for forurenset grunn.

Det planlagte tiltaket innebærer en masseutskiftning for etablering av byggegrop. Den reviderte byggegropa er ca. 5 940 m² der masser ned til 6 meter under dagens terreng fjernes. (35 380 m³). Det skal også graves ned ca. 1 meter for fundamentering av deler av bygninger som ligger utenfor hoved byggegropen (871 m² / 990 m³). Det er estimert at det ligger 111 295 m³ masser utenfor byggegrop, men innenfor tomtegrense. Det er planlagt en vanntett spunt rundt byggegropen.

Arealbruken i kommende reguleringsplan forventes å bli "sentrumsområde, kontor og forretning".

Gjennomført risikovurdering viser at risikoen forbundet med påvist forurensning av tungmetaller og PAH-forbindelser er akseptabel med planlagt arealbruk på tiltaksområdet og tilgrensende områdeutvikling, med hensyn på eksponering av mennesker og spredning til miljø. Dette forutsetter at alle masser i tilstandsklasse 4 og 5 innenfor byggegrop fjernes, og at alle masser i tilstandsklasse 4 og 5 utenfor byggegrop fjernes. Disse tiltakene vil i svært stor grad fjerne forurensning påvist i tilstandsklasse 4 og 5 fra hele tiltaksområdet.

Det legges opp til følgende akseptkriterier for håndtering av masser knyttet til grunnarbeidene
Omsøkt akseptkriterier for disponering av avfallsfraksjoner er vist i tabell 1.

Tabell 1 Disponering av forurensede masser og avfallsfraksjoner som kan påtreffes ved gravearbeider på
Dokken i Bergen kommune.

Avfallsfraksjon/forurensningsnivå	Disponering
Løsmasser, tilstandsklasse 1 (må være fri for avfallsfraksjoner)	- Kan gjenbrukes innenfor tiltaksområdet- Kan gjenbrukes utenfor tiltaksområdet så lenge bruken er i henhold til gjeldende regelverk- Masser som kjøres ut av tiltaksområdet skal leveres godkjent mottak for rene masser, med mindre det kan sikres at massene vil utnyttes i et annet prosjekt [32]
Stein / grov grus (diameter > 20 mm)(må være fri for avfallsfraksjoner)	- Stein og grovfraksjon (> 20 mm) er å regne som rene masser, og disponeres som masser i tilstandsklasse 1, med mindre massene er synlig tilgriset av forurensning.
Løsmasser, tilstandsklasse 2	- Kan gjenbrukes innenfor tiltaksområdet- Masser som kjøres ut av tiltaksområdet skal leveres godkjent mottak for forurensede masser i tilstandsklasse 2
Løsmasser, tilstandsklasse 3	- Kan gjenbrukes innenfor tiltaksområdet- Masser som kjøres ut av tiltaksområdet skal leveres godkjent mottak for forurensede masser i tilstandsklasse 3
Løsmasser, tilstandsklasse 4	Masser innenfor og utenfor byggegrøp skal fjernes. Alle oppgravde masser må kjøres ut av tiltaksområdet og skal leveres godkjent mottak for forurensede masser i tilstandsklasse 4.
Løsmasser, tilstandsklasse 5	Massene oppfyller ikke akseptkriteriene og må graves ut og leveres godkjent mottak for forurensede masser i tilstandsklasse 5.
Løsmasser, farlig avfall (ikke påvist foreløpig)	Massene oppfyller ikke akseptkriteriene og må graves ut og leveres godkjent mottak med konsesjon til å motta farlig avfall. Mottaket vil kreve utlekkings tester før massene kan leveres
Asfalt	Leveres godkjent mottak/gjenvinningsanlegg
Betong/tegl (tyngre bygningsavfall)	Legges til side og prøvetas før levering til godkjent mottak, eventuelt gjenbruk. Gjeldende grenseverdier for gjenbruk av betong og tegl er oppgitt i avfallsforskriften kap. 14A [33]
Andre avfallsfraksjoner (plast, metall, organisk, glass, mm.)	Leveres godkjent mottak

Det er søkt om grenseverdier for utslipp av rensed anleggsvann (byggegrøpsvann) til sjø der utslippskonsentrasjonene for tungmetaller og PAH16 forbindelser settes til 25 ganger PNEC verdien for stoffet angitt i Miljødirektoratets veileder M608/2020.

3 Høring

Søknaden datert 15. februar 2025 ble sendt på høring til Bergen kommune, Bergen havn, Dokken Utvikling og Vestland fylkeskommune. Den ble også lagt ut til offentlig ettersyn på Statsforvalterens hjemmeside. Fristen for uttale var 7. april 2025.

Vi vurderer ikke at endringene mottatt 17. desember 2025 er så omfattende at den reviderte søknaden må sendes på ny høringsrunde.

Vi fikk følgende høringsuttaler fra Bergen kommune og Bergen havn:

Statsbygg AS kommenterte uttalene i brev datert 15. mai 2025 og kommentarene er markert med blå tekst under.

Bergen kommune (24. april 2025)

Gjengivelse av uttale:

"Bergen kommune viser til at det i anleggsfasen på Dokken vil pågå utslipp til Puddefjorden, og at utslippet mest sannsynlig vil treffe området med tildekket sjøbunn. Kartet nedenfor viser avgrensningen av tiltaksområdet til Renere Havn Puddefjorden, der tildekkingslaget som ble lagt ut i 2018 fortsatt oppnår god kjemisk tilstandsklasse. Bergen kommune mener derfor at det må stilles strengere krav til utslippsvannet enn hva det planlegges for i henhold til søknaden.

Det planlegges for et grensenivå i utslippsvannet på 25 x PNEC klasse 2. Dette tilsier et utslipp med svært dårlig kjemisk tilstand (klasse 5, kystvann) fra renseanlegget. Det er ikke opplyst om grenseverdiene gjelder for analyser på filtrerte eller oppsluttet vannprøver. Suspendert stoff (SS) på 200 synes også for høyt da dette tilsier svært blakket utslippsvann til Byfjorden. Bergen kommune ber derfor om at det heller planlegges for at utslippsgrenser settes konservativt, med lavere nivå SS og lavere konsentrasjon av miljøgifter.

Videre foreslår Bergen kommune at det kun settes grenseverdier ut fra analyseresultatene fra filtrerte vannprøver for metallanalyser, mens at alle andre analyser bør gjøres på oppsluttede vannprøver. Dette er en konservativ tilnærming som ikke vil gi underestimering av faktisk nivå i utslippsvannet. Begrunnelsen er at utslippet vil skje innenfor tiltaksområdet til Renere Havn Puddefjorden. Det er brukt store summer på ren sjøbunn i Puddefjorden, og alle kilder til rekontaminering bør minimeres. Bergen kommune mener at det vil være fullt mulig å inkludere nok rensetrinn til å oppnå mer konservative grenseverdier.

Det er uklart hvor stort vannvolum som omfattes av utslippsstrømmen fra byggegropen. Det oppgis maksimum mengde vann per grop per dag, men det oppgis ikke hvor mange dager det er tenkt at arbeidet skal pågå. Det bør etter Bergen kommune sin vurdering uansett tas vannprøver oftere enn de planlagte ukentlige prøvene det legges opp til i søknaden. I starten, før man kjenner utslippsstrømmen, og har oversikt over rensebehov og prosess, bør det derfor tas daglige prøver."

Statsbygg:

"Statsbygg er som nevnt ovenfor svært klar over tiltakene og opprydningen utført i forbindelse med Renere Havn Puddefjorden. Det er ikke på noen måte ønskelig å bidra til rekontaminering av sedimentene i områdene tilgrensende tiltaket. Det vises til tiltaksplanen og kommentarene ovenfor, når det gjelder tiltak og krav til utførende entreprenør for å hindre spredning til sjø.

Når det gjelder forslag til grenseverdier for anleggsvann som kan slippes til sjø, mener Statsbygg at vurderingene og begrunnelsen for fastsettelse allerede er konservativ, og tar hensyn til det marine miljø og tilstanden i Puddefjorden. Bruk av PNEC-verdier for enkeltforbindelser, og en fortynningsfaktor i innblandingssonen som beskrevet, skal ikke påvirke sjøresipienten negativt over tid.

Den foreslåtte grenseverdien for suspendert stoff (SS) er i henhold til tidligere tillatelser fra Statsforvalteren i Vestland, og etter Statsbygg sin mening konservativ. Statsbygg registrerer at Bergen kommunen har en annen oppfatning.

Statsforvalteren får vurdere de foreslåtte grenseverdiene i tiltaksplanen, opp mot innspillene fra Bergen kommune i sin behandling, men som tidligere nevnt er det Statsbygg sin oppfatning av verdiene er konservative og ivaretar vannmiljøet i sjøresipienten gjennom anleggsperioden, og på sikt.

Når det gjelder vannanalyser er det i tiltaksplanen kapittel 6.6.2 *Prøvetaking og analyser av anleggsvann* presisert at metaller skal måles som total (oppsluttet og ufiltrert) og filtrert (0,45 µm). Filtrering skal utføres ved analyselaboratorium og ikke på anlegget. Det er under grenseverdiene i tiltaksplanen ikke presisert om disse gjelder total eller filtrert analyse, men grenseverdiene er tiltenkt å gjelde total analyse (oppsluttet og ufiltrert) for alle parametere. For metaller gir dette det mest konservative analyseresultatet for vurdering opp mot foreslåtte grenseverdier, da også metallinnhold i partiklene i vannet er inkludert. Dette er det motsatte av hva Bergen kommune gir som innspill, men Statsbygg mener en totalanalyse er korrekt. Dette kan gjerne presiseres ved behandling av tiltaksplanen av Statsforvalteren, som et vilkår.

Varigheten av grunnarbeidene, vannmengder som må håndteres, og tidshorizonten for utslipp til sjøresipient er usikker og vil være avhengig av flere faktorer med et tilhørende usikkerhetsmoment. Det er i tiltaksplanen lagt opp til et relativt omfattende prøvetakingsregime, som skal sikre overholdelse av de foreslåtte grenseverdiene for utslipp til sjø gjennom hele anleggsperioden. Statsbygg mener dette programmet er godt nok, også ved oppstart. Det skal tas prøve av ferdig renset vann som dokumenterer at grenseverdiene er overholdt før utslippet kan starte opp, noe som kan medføre en rekke prøvetakinger før faktisk utslipp, og dermed innkjøring av renseanlegget og de ulike rensetrinn.

Statsforvalteren får vurdere om det er behov for ytterligere presisering rundt prøvetaking og hyppighet i sin behandling av tiltaksplanen, eventuelt som vilkår i tillatelsen."

Bergen havn (8. april 2025)

Gjengivelse av uttale:

"Sjøbunnen i Puddefjorden har vært sterkt forurensset av bly, kobber, kvikksølv og organiske miljøgifter som har lekket ut i fjorden. Forurensningen har oppstått gjennom de siste 100 år som følge av industrivirksomhet langs fjorden. Som godt kjent, ble det som følge av dette gjennomført prosjekt «Renere Puddefjorden», hvor det ble foretatt skrotrydding og tildekking av sjøbunnen med cirka 400 000 tonn. Målet med prosjektet er også at den nye sjøbunnen ikke skal bli tilført ny forurensning.

Plasseringen av tomtealternativ A2 er lokalisert nær sjøen, og det bør lages en tiltaksplan eller beredskapsplan for å håndtere eventuell forurensning til sjøen. I den forbindelse kan eksempelvis legging av siltgardin på sjøen begrense aktiviteten til nærliggende kaifronter og det er viktig å samtidig ivareta tilkomst til kaifrontene som bidrar til trygg og sikker ferdsel for båttrafikken i området.

Videre ser vi at tiltaksplanen legger vekt på at masser eller avfall som kan virvle av eller falle av kjøretøy skal sikres før transport ut av området, samt at veinettet må rengjøres om nødvendig. Vi kan derimot ikke se at det vurderes å tilrettelegge for transport av massene sjøveien, som er en

viktig ferdselsåre både for frakt av gods og personer. Overføring av gods fra vei til sjø kan ha stor betydning for slitasjen på veiene. Mer sjøtransport gir færre tunge kjøretøy langs norske veier, økt trafiksikkerhet, reduksjon i lokale utslipp og kan også redusere behovet for kostbare nye veiprosjekter.

Vi kan ikke se at det planlegges konkrete tiltak i sjø, men avslutningsvis minner vi om at tiltak som bygging, graving, ledning, utfylling i sjø samt andre tiltak som kan påvirke sikkerheten eller ferdselen i sjøområdet krever tillatelse fra Bergen Havn, jf. havne- og farvannsloven § 14, første ledd. En orientering om denne søknadsplikten bør etter vår vurdering inntas i reguleringsbestemmelsene. Det er ikke tilstrekkelig at tiltaket er vist i planen. Søknad må sendes hertil i god tid før tiltak iverksettes."

Statsbygg:

Statsbygg er svært klar over opprydningstiltakene utført på sjøbunnen i tilknytning til tiltaksområdet, og mener tiltaksplanen beskriver tiltak som ivaretar og forhindrer eventuell spredning av forurensing til sjøresipient. Kapittel 6 i tiltaksplanen beskriver og stiller krav til terrenginngrepet, og håndtering av forurensede masser og anleggsvann. Det er tydelig presisert i kapittel 6.1

Terrenginngrep at:

- Alt grunnarbeid skal være godt planlagt og skje forsiktig, slik at det ikke oppstår fare for spredning av forurensning.
- Våte masser skal graves opp i en totrinns prosess, der massene først løftes opp på kanten av gravegropen slik at mest mulig av vannet renner tilbake i byggegrop, før de legges i tette containere/lastekasser for transport til godkjent mottak. Hvis nødvendig skal det etableres et eget avrenningsområde for våte masser før transport.

Det er videre presisert i kapittel 6.4.3 *Mellomlagring* at mellomlagring av forurensede masser skal utføres på en slik måte at det ikke er fare for avrenning til sjø eller naboområder. Ved graving i våte masser under grunnvannstand kan det være hensiktsmessig å etablere et eget avrenningsområde der masse kan avvannes over litt tid. Avrenning skal føres tilbake til byggegrop, eller direkte til egnet renseanlegg for videre håndtering.

Kapittel 6.9 *Sikkerhet og beredskap* i tiltaksplan stiller også krav til entreprenør om egen beredskap og varslingsplan knyttet til graving og håndtering av forurensede masser, som også vil omfatte spredning av forurensing til sjø.

Statsbygg mener at tiltaksplanen på en god måte ivaretar planlagte og uforutsette hendelser som kan medføre spredning til sjø.

Statsbygg registrerer videre at det tas opp bekymring rundt eventuelt tiltak i sjø som medfører bruk av siltgardin, da dette kan begrense tilkomst og nødvendig aktivitet knyttet til kaianlegg i området. Bruk av siltgardin er selvsagt noe som må vurderes og implementeres av utførende entreprenør ved behov. Dette forutsetter god dialog med havnemyndighet, innhenting av tillatelse, og må regnes som en nødvendig kommunikasjon og samhandling i planlegging og fysisk oppstart av prosjektet. Dette ligger som et ledd i prosjektplanlegging- og gjennomføring, og vil ikke inkluderes som et premiss i tiltaksplanen for forurenset grunn. Innspillet tas videre til arbeidet med miljøoppfølgingsplanen (MOP) for prosjektet.

Bergen Havn tar også opp et godt poeng knyttet til massetransport, og bruk av sjøveien som et alternativ. Valg av transportløsning for massehåndtering ligger utenfor kravene som dekkes av en

tiltaksplan for forurenset grunn, men innspillet tas videre til arbeidet med miljøoppfølgingsplanen (MOP) for prosjektet.

Punktet vedrørende tiltak i sjø og søknadsplikt og reguleringsbestemmelser er ikke knyttet direkte til tiltaksplanen, og bør sendes som innspill til reguleringsplanen når denne kommer på høring.

4 Statsforvalterens begrunnelse for tillatelsen

4.1 Rettslig grunnlag

Normalt er det kommunene som godkjenner tiltaksplaner for forurenset grunn med vedtak etter forurensningsforskriften § 2-8. Statsforvalteren fikk delegert myndighet fra Miljødirektoratet for grunnforurensningslokalitet ID 3871 Jekteviken gassverktomt 6. desember 2013. Tomt A2 inngår i denne lokaliteten. Vi må godkjenne tiltaksplaner med tillatelser etter forurensningsloven § 11 og med vilkår for utførelse etter lovens § 16.

Tillatelsen er gitt etter forurensningsloven § 11. Tillatelsens vilkår er vurdert etter kriteriene som er beskrevet i forurensningsforskriften kapittel 2 med tilhørende veileder⁶.

Når forurensningsmyndigheten avgjør om tillatelse skal gis skal det legges vekt på de forurensningsmessige ulemper ved tiltaket sammenholdt med de fordeler og ulemper som tiltaket for øvrig vil medføre, jf. forurensningsloven § 11 5. ledd. Dette innebærer at det må foretas en helhetlig vurdering der både forurensningshensyn, generelle miljøhensyn og alminnelige samfunnsmessige hensyn tas med i betraktningen.

4.2 Naturmangfoldloven

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i §§ 8-12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet som berører naturmangfold. Dette innebærer at naturmangfoldlovens prinsipper også må legges til grunn når det gjøres en vurdering etter forurensningslovens bestemmelser.

4.3 Vannforskriften

Søknader om tillatelser til tiltak i sjø og vassdrag skal også vurderes etter vannforskriften. Vannforskriften inneholder forpliktende miljømål om at myndighetene skal sørge for at alle vannforekomster skal oppnå god kjemisk og økologisk tilstand innen 2027 med mindre det er gitt unntak med hjemmel i § 9 eller § 10.

4.4 Avgrensing mot plan- og bygningsloven og annet lovverk

Det ble i mai 2013 startet en planprosess med utarbeidelse av en detaljreguleringsplan³ for bygget og planprogram ble vedtatt 3. april 2024.

Statsforvalteren kan ikke gi tillatelse etter forurensningsloven dersom dette er i strid med endelige planer etter plan- og bygningsloven, jf. forurensningsloven § 11 fjerde ledd. Her foreligger det ikke godkjent reguleringsplan ennå. En tillatelse etter forurensningsloven kan ikke tas i bruk før reguleringsplanen er vedtatt. Innebærer vedtatt reguleringsplanen endringer i forutsetninger som er

³ BERGENHUS/LAKSEVÅG. GNR 164 BNR 3 MFL., DOKKEN, NYBYGG HAVFORSKNINGSINSTITUTTET OG FISKERIDIREKTORATET – PlanID – 4601_71350000

lagt til grunn i søknaden datert 21. februar 2025 og som krever endring i denne tillatelsens vilkår, så må det søkes om endring av tillatelsen.

Bergen havn krever også at tiltaket skal godkjennes etter havne- og farvannsloven.

4.5 Vurdering av utvalgte tiltak

4.5.1 Generelt

Statsforvalteren vurderer at søknaden/tiltaksplanen med tilhørende dokumentasjon er i samsvar med forurensningsforskriftens § 36-2, som setter krav til innhold i søknader om tillatelse etter forurensningsloven og i samsvar med krav⁴ til tiltaksplaner gitt i forurensningsforskriften.

Vi er vurderer at risikovurderingene og forslag til avbøtende tiltak som Rambøll har beskrevet i søknaden datert 15. februar 2025 i hovedsak kan legges til grunn for denne tillatelsens vilkår. Vi har imidlertid noen endringer knyttet til utslippsgrenser for byggegropsvann som vi vil kommentere nedenfor.

Vi setter ikke vilkår om bruk av siltgardiner i sjøen utenfor Dokkeskjærskaien slik Bergen havn foreslår. Basert på vår erfaring fra Renere Puddefjord prosjektet 2017 – 2018 på samme sted, så vil ikke en siltgardin være funksjonell som avbøtende tiltak pga vær og strøm.

4.5.2 Gjenbruk av masser

Statsbygg ønsker å gjenbruke mest mulig av massene innenfor tiltaksområdet. Dette er i tråd med regjeringens mål, bl.a. nedfelt i *Nasjonal strategi for ein grøn, sirkulær økonomi*, der en ønsker i større grad å gjenbruke masser, for å redusere behov for uttak av nytt mineralsk råstoff. En del av denne gjenbruken lovliggjøres gjennom denne tillatelsen ved at vi godkjenner tiltaksplanens forslag til akseptkriterier.

Vi legger til grunn at utført stedsspesifikk risikovurdering (Trinn 2) for forurenset grunn på Dokkeskjærskaien, viser at tilførsel av forurensing fra de gjenværende massene på tiltaksområdet ikke medfører konsentrasjonsnivåer i grunnvann eller sjøresipient som overstiger tilstandsklasse 2 (god tilstand) for kystvann og ferskvann. Risikovurderingen er utført som en verste tilfelle beregning, med overestimering av beregnet spredning.

Vi er enig i Rambølls risikovurdering: Risikoen for spredning til miljøet fra tungmetaller og PAH-forbindelser er vurdert som akseptabel med den planlagte arealbruken, forutsatt at alle masser i tilstandsklasse 4 og 5 innenfor og utenfor byggegroppen fjernes, og at gjenværende masser utenfor groppen begrenses oppad til øvre grense for tilstandsklasse 3.

Masser i tilstandsklasse 2 og 3, som er egnet til formålet, kan gjenbrukes innenfor tiltaksområdet i samsvar med vilkår 3.7. Vi legger da til grunn at reguleringsformålet i den kommende reguleringsplan blir "sentrumsområder, kontor og forretning" der man både i toppjord og i dypere liggende jord kan gjenbruke egnede masser i tilstandsklasse 1 – 3, jf. Miljødirektoratets veileder.

⁴ Forurensningsforskriften § 2-6, Krav til tiltaksplan

4.5.3 Graving i forurenset grunn og mellomlagring av forurensede masser

Statsforvalteren har ingen merknader til de reglene/rutinene tiltaksplanen legger opp til i pkt. 6.1 og 6.4.3. Vi har tatt de inn som vilkår i tillatelsen og supplert med det vi setter som standardvilkår i denne type tillatelser. Vi ber om å få tilsendt detaljerte graveplaner/graveinstrukser når disse er utarbeidet, senest før oppstart.

4.5.4 Håndtering av vann i byggegrop/grøfter ved graving

På grunn av at det rensede utslippet skal ledes til Puddefjorden så setter vi strengere utslippsgrenser for renseanlegget som skal etableres enn omsøkt. Miljødirektoratet, Bergen kommune og Bergen og Omland Havnevesen (nå Bergen havn) har investert mye penger i å etablere ny ren sjøbunn⁵ i Puddefjorden. For utslipp til havneområder som er ryddet opp i, vurderer vi det slik at vi kan kreve høyere "renseambisjoner" enn ellers for å redusere risiko for rekontaminering. Vi setter utslippsgrensene for de utvalgte miljøgiftene til å være lavere enn øvre grense tilstandsklasse 3 for kystvann (tabell 3.2 – M-608). Vi setter også strengere utslippsgrenser for suspendert stoff og olje av samme grunn.

Vi er klar over at tilstandsklassene skal måles i resipient etter fortykning og at vi setter at grensene skal overholdes ut fra siste rensetrinn. Vi mener likevel at denne avgjørelsen kan forvares ut fra forurensningslovens retningslinjer (§ 2 nr. 3) om bruk av best tilgjengelig teknologi. Vi har gitt flere tillatelser til større midlertidige anleggsarbeider der rensekravene er satt for tungmetaller < øvre grense tilstandsklasse 3, SS 100 mg/l og olje 5 mg/l og de har klart å overholde kravene med midlertidige renseanlegg satt opp på anleggsplassen. Vi vurderer at det å sette slike utslippsgrenser ikke vil medføre kostnader som vil være urimelige, jf. forurensningslovens § 2 nr. 11⁶.

4.5.5 Vurdering etter naturmangfoldloven og vannforskriften

Statsforvalteren vurderer at det foreligger tilstrekkelig kunnskap om naturmangfoldet og konsekvenser på miljøet og vi har vurdert tiltakene i tråd med bestemmelsene i naturmangfoldloven §§ 8-12. Vi kan ikke se at terrenginngrepene i forurenset grunn vil medføre skade på naturmangfoldet av betydning. Vi vurderer at fastsatte vilkår vil sikre at naturmangfoldet ikke vil forringes.

Miljømålet i vannforskriften er at alle vannforekomster skal oppnå minst god økologisk og kjemisk tilstand. En forverring av en vannforekomst kan ikke tillates med mindre det er mulighet for unntak, jf. vannforskriften § 12.

Vi mener at med de avbøtende tiltakene og vilkårene som er satt i tillatelsen, vil tiltaket ikke føre til at den økologiske og kjemiske tilstanden forverres. Kravene i vannforskriften er derfor ikke til hinder for å gi tillatelse etter forurensningsloven.

4.5.6 Samfunnsmessige forhold

Det å etablere samlokaliserte nye kontorer, lager og kaitilgang til Havforskningsinstituttet og Fiskeridirektoratet vurderes å ha stor samfunnsnytte.

⁵ <https://www.bergen.kommune.no/hvaskjer/tema/renere-havn-bergen/puddefjorden>

⁶ "Loven skal nyttes for å oppnå en miljøkvalitet som er tilfredsstillende ut fra en samlet vurdering av helse, velferd, naturmiljøet, kostnader forbundet med tiltakene og økonomiske forhold."

4.6 Konklusjon

Statsforvalteren har behandlet søknaden, og vurdert de forurensningsmessige ulempene opp mot de samfunnsmessige fordelene. Under forutsetning om at de avbøtende tiltakene som er planlagt blir gjennomført og at anlegget blir driftet i tråd med utslippstillatelsen, vurderer vi at fare for forurensning og negativ påvirkning blir redusert til et akseptabelt nivå. Statsforvalteren gir derfor tillatelse etter forurensningsloven § 11.

Statsforvalteren tar likevel forbehold om at det kan bli krevd ytterligere tiltak dersom det skulle vise seg å være nødvendig. Statsforvalteren vil følge opp anlegget gjennom krav om rapportering om eventuelle avvik fra rensekrav og ved tilsyn.

5 Klageadgang

Vedtaket, herunder plasseringen i gebyrsats, kan påklages til Miljødirektoratet av sakens parter eller andre med rettslig klageinteresse innen 3 uker fra underretning om vedtak er kommet fram, eller fra vedkommende fikk eller burde skaffet seg kjennskap til vedtaket. En eventuell klage skal angi hva det klages over og den eller de endringer som ønskes. Klagen bør begrunnes, og andre opplysninger av betydning for saken bør nevnes. Klagen skal sendes til Statsforvalteren.

En eventuell klage fører ikke automatisk til at gjennomføringen av vedtaket utsettes. Statsforvalteren eller Miljødirektoratet kan etter anmodning eller av eget tiltak beslutte at vedtaket ikke skal gjennomføres før klagefristen er ute eller klagen er avgjort. Avgjørelsen av spørsmålet om gjennomføring kan ikke påklages. Ved klage på valg av gebyrsats skal tilsendt faktura betales til fristen. Miljødirektoratet vil refundere eventuelt overskytende beløp dersom klagen imøtekommes.

Med hilsen

Lars Martin Færseth
seksjonsleder

Magne Nesse
senioringeniør

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg: Tillatelsens vilkår

Kopi til:
Bergen kommune
Bergen havn

Tillatelse etter forurensningsloven til graving i forurenset grunn i Bergen kommune i forbindelse med etablering av tomt for Havforskningsinstituttet og Fiskeridirektoratet på Dokkeskjærskaien.

Tillatelsen er gitt i medhold av forurensningsloven § 11, jf. § 16. Tillatelsen er gitt på grunnlag av opplysninger i søknad/tiltaksplan datert 15. februar 2025, oppdatert risikovurdering datert 17. desember 2025 og opplysninger fremkommet under saksbehandlingen.

Dersom tiltakshaver ønsker å foreta endringer i driftsforhold som kan ha betydning for forurensningen fra tiltaket og som ikke er i samsvar med det som ble lagt til grunn da tillatelsen ble gitt eller sist endret, må tiltakshaver i god tid på forhånd søke om endring av tillatelsen. Tiltakshaver bør først kontakte Statsforvalteren for å avklare behovet for slik endring.

Dersom hele eller vesentlige deler av tillatelsen ikke er tatt i bruk innen 4 år etter at tillatelsen er trådt i kraft, skal tiltakshaver sende en redegjørelse slik at Statsforvalteren kan vurdere eventuelle endringer i tillatelsen.

Bedriftsdata

Bedrift	Statsbygg
Beliggenhet/gateadresse	Postboks 232 Sentrum
Postadresse	0103 Oslo
Org. nummer	971 278 374

Statsforvalteren sine referanser

Tillatelsesnummer: 2026.0020.T	Statsforvalterens arkivnummer: 2023/18558
Anleggsnummer: 4601.1034.01	Forurenset grunn lokalitet gnr/bnr. 164/3. m.fl.

Tillatelse gitt første gang: 12. januar 2026	Tillatelse sist revidert i medhold av fl § 18 tredje ledd:	Tillatelse sist endret:
Lars Martin Færseth seksjonsleder	Magne Nesse senioringeniør	

Dokumentet er elektronisk godkjent

Endringslogg

Endringsnummer	Endringsdato	Vilkår	Beskrivelse

Innhold

Tillatelse etter forurensningsloven til graving i forurenset grunn i Bergen kommune i forbindelse med etablering av tomt for Havforskningsinstituttet og Fiskeridirektoratet på Dokkeskjærskaien. 1

1.	Tillatelsens ramme	5
2.	Generelle vilkår	5
2.1.	Gjennomføring av tiltak	5
2.2.	Ansvar for overholdelse av vilkår i tillatelsen	5
2.3.	Plikt til å overholde grenseverdier	5
2.4.	Plikt til å redusere forurensning så langt som mulig	5
2.5.	Plikt til forebyggende vedlikehold	5
2.6.	Tiltaksplikt ved økt forurensningsfare	5
2.7.	Miljørisikovurdering av anleggsarbeidet	5
2.8.	Endring av vilkår	6
2.9.	Saksbehandling etter annen lovgivning	6
3.	Internkontroll, beredskapsplan og akutt forurensning	6
3.1.	Internkontroll	6
3.2.	Beredskapsplan	7
3.3.	Varsling av akutt forurensning	7
4.	Miljømål	7
5.	Tiltaksgjennomføring	7
5.1.	Sikring av tiltaksområdet	7
5.2.	Graving i forurenset grunn	7
5.3.	Tiltak når det oppdages uventet forurensning	8
5.4.	Tiltak ved uventet forurensning fra anleggsmaskiner mm	8
5.5.	Mellomlagring av forurensede masser	8
5.6.	Transport	9
5.7.	Sluttdisponering av gravemasser/ akseptkriterier	9
5.8.	Levering av masser/avfall til godkjente mottak	10
6.	Rensing av byggegropsvann	10
6.1.	Generelt	10
6.2.	Utslippsreducerende tiltak	10
6.3.	Grenseverdier og måleparametere for utslipp fra renseanlegg	10
6.4.	Målinger av utslipp fra renseanlegg og i resipient	12
6.5.	Drift og vedlikehold av renseanlegg	12
7.	Lukt	13

7.1.	Luktbegrensning	13
7.2.	Lukthåndteringsplan, kommunikasjonsplan og klagerregistrering.....	13
8.	Kontroll og overvåking	13
8.1.	Kontroll- og overvåkingsplan.....	13
8.2.	Supplerende undersøkelser/ prøvetaking i anleggsfasen.....	13
8.3.	Kvalitetssikring av målingene	13
9.	Rapportering til Statsforvalteren og tilsyn	14
9.1.	Rapportering før igangsettelse av tiltaket og underveis.....	14
9.2.	Sluttrapport	14
9.3.	Tilsyn.....	14

1. Tillatelsens ramme

Tillatelsen omfatter tillatelse til graving og håndtering av forurenset grunn på tiltaksområdet Dokkeskjærskaien med gnr./bnr. 164/1 og 164/3, i Bergen kommune

Tillatelsen gir vilkår for graving, mellomlagring og sluttdisponering av forurensede masser i samsvar med godkjente akseptvilkår.

2. Generelle vilkår

2.1. Gjennomføring av tiltak

Det forutsettes at tiltaket gjennomføres som angitt i tiltaksplan datert 15. februar 2025 samt de vilkår som er gitt i tillatelsen. Statsforvalteren skal holdes orientert om oppstart og fremdrift som denne tillatelsen omfatter i form av en fremdriftsplan.

2.2. Ansvar for overholdelse av vilkår i tillatelsen

Tiltakshaver er ansvarlig for at vilkårene i tillatelsen blir overholdt, og plikter å orientere vedkommende som skal gjennomføre tiltakene om de vilkår som gjelder, samt de restriksjoner som er lagt inn i arbeidet

2.3. Plikt til å overholde grenseverdier

Alle grenseverdier skal overholdes innenfor de fastsatte midlingstider. Variasjoner i utslippene innenfor de fastsatte midlingstidene skal ikke avvike fra hva som er vanlig for den aktuelle type virksomhet i en slik grad at det kan føre til økt skade eller ulempe for miljøet.

2.4. Plikt til å redusere forurensning så langt som mulig

All forurensning fra tiltakshaver, herunder utslipp til luft og vann, samt støy og avfall, er isolert sett uønsket. Selv om utslippene holdes innenfor fastsatte utslippsgrenser, plikter tiltakshaver å redusere sine utslipp, herunder støy, så langt dette er mulig uten urimelige kostnader.

2.5. Plikt til forebyggende vedlikehold

For å holde de ordinære utslipp på et lavest mulig nivå og for å unngå utilsiktede utslipp skal tiltakshaver sørge for forebyggende vedlikehold av utstyr som kan ha utslippsmessig betydning. System og rutiner for vedlikehold av slikt utstyr skal kunne dokumenteres.

2.6. Tiltakspunkt ved økt forurensningsfare

Dersom det oppstår fare for økt forurensning, plikter tiltakshaver så langt det er mulig uten urimelige kostnader å iverksette de tiltak som er nødvendige for å eliminere eller redusere den økte forurensningsfaren, herunder om nødvendig å redusere eller innstille driften.

2.7. Miljøriskovurdering av anleggsarbeidet

Tillatelsens vilkår er basert på de miljørisikovurderingene som er utført i forbindelse med

søknad om tillatelse etter forurensningsloven og de forslag til avbøtende tiltakene som er søkt om for å redusere fare for forurensning til et akseptabelt nivå.

Virksomheten plikter å ha oversikt over alle aktiviteter og forhold som kan føre til forurensning og kunne gjøre greie for risiko. Ved endret forhold skal miljørisikovurderingene oppdateres. Resultatene skal vurderes opp mot akseptabel miljørisiko.

Med utgangspunkt i risikovurderingen skal virksomheten iverksette risikoreduserende tiltak. Både sannsynlighet- og konsekvensreduserende tiltak skal vurderes. Tiltakshaver skal ha en oppdatert plan over risikoreduserende tiltak, og sikre at tiltak herifra blir innarbeidet og gjennomført.

2.8. Endring av vilkår

Statsforvalteren kan oppheve eller endre vilkårene i tillatelsen, sette nye vilkår, og om nødvendig kalle tillatelsen tilbake, dersom vilkår gitt etter forurensningsloven § 18 er til stede. Statsforvalteren har på samme grunnlag rett til, på ethvert tidspunkt, å stoppe arbeidene.

Hvis det viser seg at de omsøkte løsningene med de beskrevne miljøbeskyttende tiltak ikke virker som forutsatt i vilkårene, kan den ansvarlige umiddelbart bli pålagt å sette i gang ytterligere tiltak.

2.9. Saksbehandling etter annen lovgivning

Denne tillatelsen fritar ikke for behandling eller at andre myndigheter kan stille krav med hjemmel i annen lovgivning, for eksempel plan- og bygningsloven og havne- og farvannsloven. Tillatelsen kan ikke benyttes før tiltaket er i samsvar med godkjent reguleringsplan.

3. Internkontroll, beredskapsplan og akutt forurensning

3.1. Internkontroll

Tiltakshaver plikter å etablere internkontroll for sin virksomhet i henhold til gjeldende forskrift¹ om dette. Internkontrollen skal blant annet sikre og dokumentere at tiltakshaver overholder krav i denne tillatelsen, forurensningsloven, produktkontrollloven og relevante forskrifter til disse lovene. Tiltakshaver plikter å holde internkontrollen oppdatert.

Tiltakshaver plikter alltid å ha oversikt over alle aktiviteter og forhold som kan føre til forurensning og kunne gjøre greie for risiko. På basis av miljørisikoanalyse skal tiltakshaver sette i verk miljørisikoreduserende tiltak.

Tiltakshaver plikter å påse at de entreprenører som graver, mellomlagrer, transporterer eller på annen måte håndterer masser, har internkontrollsystem i tråd med dette vilkår.

¹ Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften) av 06.12.1996, nr. 1127

3.2. Beredskapsplan

Den ansvarlige skal sørge for å ha en nødvendig beredskap for å hindre, oppdage, stanse, fjerne og avgrense påvirkning av akutt forurensning for sin virksomhet, jf. forurensningsloven § 40. Beredskap skal stå i et rimelig forhold til sannsynlighet for akutt forurensning og omfanget av skadene og ulempene som kan inntreffe. Beredskapsplikten inkluderer også utstyr og kompetanse til å fjerne og avgrense påvirkning av forurensningen.

Tiltakshaver skal utarbeide beredskapsplan for tiltaket. Ved endret forhold skal beredskapsplanen oppdateres. Beredskapsplanen skal være tilgjengelig og kjent for de som utfører arbeid der akutte hendelser i flg. planen, kan oppstå

3.3. Varsling av akutt forurensning

Dersom akutt forurensning oppstår eller fare for akutt forurensning skal dette varsles på nødnummer 110 (brannvesenet). Tiltakshaver skal også informere Statsforvalteren snarest mulig gjennom sfvlpost@Statsforvalteren.no.

4. Miljømål

1. Det skal ikke medføre uakseptabel risiko for menneskers helse grunnet forurensning i grunnen ved å oppholde seg på tiltaksområdet med planlagt arealbruk.
2. Gjenværende forurensning skal ikke medføre uakseptabel spredning til naboeiendommer.
3. Det skal ikke forekomme spredning av forurensning fra det aktuelle området som medfører at miljømål i resipient ikke kan oppnås. Det er et generelt mål at kystvann skal ha minst god kjemisk tilstand (tilstandsklasse II i henhold til Miljødirektoratets veileder M-608

5. Tiltaksgjennomføring

5.1. Sikring av tiltaksområdet

De deler av tiltaksområdet hvor det aktivt utføres arbeid, skal holdes avsperrert og ikke være tilgjengelig for allmennheten. Tiltaksområdet er ca. 13 000 m².

5.2. Graving i forurenset grunn

Det er planlagt graving ned til cirka 6 meter under dagens terreng innenfor byggegrøp (ca. 5 940 m² / 35 380 m³) som blir omgitt av en vanntett rørsjunt forankret i berg. Det skal videre graves ned til cirka en meter for fundamentering av bygningskropp utenfor byggegrøp, cirka 850 m² / 990 m³.

Statsforvalteren godkjenner tiltaksplanens forslag til regler for graving i forurenset grunn (punkt 6.1) og de tas inn i tillatelsen som vilkår:

- Alle masser skal leveres til godkjente mottak. Dokumentasjon fra mottaket skal foreligge for alle leveringer.

- Alt grunnarbeid skal være godt planlagt og skje forsiktig, slik at det ikke oppstår fare for spredning av forurensning.
- Våte masser skal graves opp i en tottrinns prosess, der massene først løftes opp på kanten av gravegropen slik at mest mulig av vannet renner tilbake i byggegrop, før de legges i tette containere/lastekasser for transport til godkjent mottak. Hvis nødvendig skal det etableres et eget avrenningsområde for våte masser før transport.
- Masser som ikke berøres av planlagt opprydding av forurenset grunn kan ligge urørt.
- All graving skal utføres slik at forurensede masser ikke blandes med rene masser, eller at forurensede masser legges på områder med rene masser.
- Masser av sprengstein / knust stein større enn 20 mm, uten synlig forurensning og belegg av olje/tjære samt med lavt finstoffinnhold, kan graves ut som rene masser.
- Dersom det i forbindelse med gravearbeidet påtreffes avfallsmasser eller andre masser som er tydelig forurenset, for eksempel misfargede masser eller masser med sterk olje- /tjære-lukt, skal arbeidet stanses inntil en miljøgeolog har vurdert situasjonen.
- Ved funn av masser med fri fase olje, må fri fase fjernes med ADR-godkjent sugebil og massene lastes opp i tett container eller lasteplan.

Detaljerte graveplaner/graveinstrukser sendes Statsforvalteren før oppstart.

5.3. Tiltak når det oppdages uventet forurensning

Dersom det under arbeidet oppdages uventet forurensning som kan medføre sprednings- eller helsefare, plikter entreprenør å stanse arbeidet og kontakte miljøgeolog for å vurdere situasjonen. Vurdering av behov for eventuelle tiltak avgjøres på grunnlag av feltobservasjoner og eventuelt prøvetaking og kjemiske analyser. Slike hendelser skal loggføres.

5.4. Tiltak ved uventet forurensning fra anleggsmaskiner mm

Dersom det skulle oppstå en annen uventet forurensningssituasjon, slik som f.eks. spill av olje, vil følgende tiltak iverksettes:

- Tilsølte masser fjernes og leveres til godkjent mottak for forurensede masser.
- Absorbenter skal være tilgjengelig på alle steder hvor oljeholdige utslipp kan forekomme
- Entreprenøren skal ha nødvendig beredskap på stedet for å stanse akutt forurensning, samt fjerne og/eller begrense virkningen av den (absorberende materialer). Varsling skjer etter vilkår 2.9.
- Dersom spillet/sølet skjer på antatt stedegne masser/masser som er vurdert å være rene, skal det tas ny prøvetaking for å dokumentere at forurensningen er fjernet.

5.5. Mellomlagring av forurensede masser

Mellomlagring av forurensede masser kan finne sted innenfor tiltaksområdet i en mellomfase før endelig sluttdeponering.

Forurensede masser som mellomlagres skal legges på arealer hvor masser har samme eller høyere forurensningsgrad. Hensikten er å hindre forurensning av masser som i utgangspunktet var i en lavere tilstandsklasse enn massene som mellomlagres.

Ved mellomlagring av forurensede masser, skal dette utføres på en slik måte at det ikke er fare for avrenning til sjø eller naboområder, eller særlig påvirkning av vind og regn. Dette kan innebære bruk av presenning/tett duk over massene ved behov. Ved graving i våte masser under grunnvannstand kan det være hensiktsmessig å etablere et eget avrenningsområde der massene kan avvannes over litt tid. Avrenning skal føres tilbake til byggegrøp, eller direkte til egnet renseanlegg før videre håndtering.

5.6. Transport

Prøvetaking av masser skal skje etter reglene gitt i avfallsforskriften og etter krav fra valgte godkjente avfallsmottak for masser som kjøres vekk fra tiltaksområdet for levering.

Opplasting og transport av forurensede masser skal gjøres på en slik måte at forurensning ikke blir spredd. Søl, spill og støvflukt skal unngås.

5.7. Sluttdisponering av gravemasser/ akseptkriterier

Rene masser skal gjenbrukes før forurensede masser, og de mest forurensede massene kjøres ut først ved masseoverskudd. Ellers kan disponering skje som vist i tabellen nedenfor.

Tabell 1 Disponering av forurensede masser og avfallsfraksjoner som kan påtreffes ved gravearbeider på tiltaksområdet

Avfallsfraksjon/forurensningsnivå	Disponering
Løsmasser, tilstandsklasse 1 (må være fri for avfallsfraksjoner)	- Kan gjenbrukes innenfor tiltaksområdet- Kan gjenbrukes utenfor tiltaksområdet så lenge bruken er i henhold til gjeldende regelverk- Masser som kjøres ut av tiltaksområdet skal leveres godkjent mottak for rene masser, med mindre det kan sikres at massene vil utnyttes i et annet prosjekt [32]
Stein / grov grus (diameter > 20 mm)(må være fri for avfallsfraksjoner)	- Stein og grovfraksjon (> 20 mm) er å regne som rene masser, og disponeres som masser i tilstandsklasse 1, med mindre massene er synlig tilgriset av forurensning.
Løsmasser, tilstandsklasse 2	- Kan gjenbrukes innenfor tiltaksområdet- Masser som kjøres ut av tiltaksområdet skal leveres godkjent mottak for forurensede masser i tilstandsklasse 2
Løsmasser, tilstandsklasse 3	- Kan gjenbrukes innenfor tiltaksområdet- Masser som kjøres ut av tiltaksområdet skal leveres godkjent mottak for forurensede masser i tilstandsklasse 3
Løsmasser, tilstandsklasse 4	Masser innenfor og utenfor byggegrøp skal fjernes. Alle oppgravde masser må kjøres ut av tiltaksområdet og skal leveres godkjent mottak for forurensede masser i tilstandsklasse 4.
Løsmasser, tilstandsklasse 5	Massene oppfyller ikke akseptkriteriene og må graves ut og leveres godkjent mottak for forurensede masser i tilstandsklasse 5.
Løsmasser, farlig avfall (ikke påvist foreløpig)	Massene oppfyller ikke akseptkriteriene og må graves ut og leveres godkjent mottak med konsesjon til å motta farlig avfall. Mottaket vil kreve utlekkingstester før massene kan leveres
Asfalt	Leveres godkjent mottak/gjenvinningsanlegg
Betong/tegl (tyngre bygningsavfall)	Legges til side og prøvetas før levering til godkjent mottak, eventuelt gjenbruk. Gjeldende grenseverdier for gjenbruk av betong og tegl er oppgitt i avfallsforskriften kap. 14A [33]

Andre avfallsfraksjoner (plast, metall, organisk, glass, mm.)	Leveres godkjent mottak
---	-------------------------

5.8. Levering av masser/avfall til godkjente mottak

Statsbygg skal levere ulike avfallsfraksjoner til ulike avfallsmottak for videre håndtering og endelig sluttdisponering.

Statsbygg har ansvar for å kontrollere at avfallsmottakene har nødvendige tillatelser til å håndtere avfallet de tar imot. Dette gjelder også ved bruk av avfallsanlegg for mellomlager i forbindelse med utskipping/transport av avfallsmasser til sluttdisponering.

Statsbygg har som avfallsprodusent ansvar for nødvendig prøvetaking/basiskarakterisering av avfallsfraksjonene i samsvar med avfallsforskriften, tillatelsene til avfallsmottakene og eventuelt andre føringer fra avfallsmottakene.

6. Rensing av byggegropsvann

6.1. Generelt

Vann i gravegroper som må pumpes vekk for at arbeidene kan utføres, skal gjennomgå rensing før utslipp til sjø. Utslipp av olje og andre kjemikalier fra selve anleggsdriften er uønskede hendelser og skal forebygges. Slike oljeutslipp skal primært samles opp lokalt ved bruk av absorberende, stans av pumping til renseanlegg o.l.

6.2. Utslippsreduserende tiltak

- Det skal etableres renseløsninger for å redusere partikkelinnhold, herunder partikkelbunden forurensning, for å overholde grenseverdier i tillatelsen, vilkår 4.3.
- Renseløsninger skal dimensjoneres basert på best tilgjengelig fagkunnskap og teknikk.
- Renseanlegget skal dimensjoneres slik at de kan håndtere de vannmengdene som blir tilført anlegget. Dimensjonering av anlegg med hensyn til nødvendig oppholdstid må kontrolleres og eventuelt korrigeres
- Anlegget skal sørge for pH-justering før utslipp. Oljeutskiller skal inngå som en del av renseanlegget. I tillegg skal absorbentmatter/absorbentpølse benyttes på første inntakscontainer for ytterligere oppsamling av eventuell oljefilm. Disse skal byttes jevnlig.
- Anlegget skal etableres med kontinuerlig overvåking av pH, turbiditet og utslippsmengde. System for pH-justering skal kontrolleres ukentlig, og kalibrering av pH-probe skal utføres jevnlig.

6.3. Grenseverdier og måleparametere for utslipp fra renseanlegg

Utslippsgrensene gjelder ut av renseanlegg som skal etableres på anleggsområdet. Det rensede byggegropsvannet kan ledes til utslipp i sjø lokalt. Grenseverdiene for tungmetaller og PAH16 er satt til øvre grense for tilstandsklasse² 3 (< MAC-QS og < PNEC_{akutt}).

Tabell 2. Oversikt over parameterer, utslippsgrenser og prøvetakingsfrekvens

² "Tilstandsklasse for prioriterte og vannregionspesifikke stoffer i kystvann", Miljødirektoratet M-608/2020

Parameter	Grense ut fra renseanleggene	Prøvetaking – metode og frekvens
Suspendert stoff	100 mg/l	Stikkprøve og ukeblandprøve hver uke
Olje (C10-C40)	5 mg/l	Stikkprøve hver uke
pH	6-8	Kontinuerlige målinger
Tungmetall og PAH ₁₆	Se tabell 3	Kontinuerlige målinger
Turbiditet*		Kontinuerlige målinger
Vannmengder		Kontinuerlig

**Alarmgrense for turbiditet skal etableres på bakgrunn av korrelasjon mellom prøveresultat for suspendert stoff og målt turbiditet. Ved overskridelser av grenseverdier eller dersom turbiditeten overstiger akseptkriterium skal årsaksforholdene avklares og nødvendige avbøtende tiltak gjennomføres.*

Det tas en ukeblandprøve og en stikkprøve for hver uke. Ukeblandprøven tas ved hjelp av et automatisk, mengdeproporsjonalt prøvetakingssystem. Stikkprøven analyseres for olje og SS, og ukeblandprøven analyseres for SS og parametere angitt i tabell 3 pluss ammonium, PCB, BTEX og TBT. Stikkprøve tas ved utslippspunkt hvis mulig, eller i oppsamlingskar/container med renset anleggsvann før utslipp.

Stikkprøve for SS kan avsluttes når det er etablert korrelasjon mellom SS og turbiditet. Akkreditert metode for suspendert stoff er basert på stikkprøver hovedsakelig fordi prøvene er innrettet mot analyse av organisk materiale (for eksempel avløp) der det vil skje bakteriell nedbryting ved ukeblandprøver. Det suspenderte stoffet i anleggsvannet er mineralsk finstoff, og dermed kan ukeblandprøver benyttes. Dersom prøveresultatene viser lave verdier over tid kan intervallet reduseres etter avtale med Statsforvalteren.

Tabell 3. Tungmetall og PAH₁₆ med grenseverdier

Parameter	µg/liter
Tungmetaller*	
Arsen	8,5
Bly	14
Kadmium	4,5
Krom	35,8
Kobber	2,6
Kvikksølv	0,07
Nikkel	34
Sink	6
PAH₁₆- enkelt komponenter	µg/liter
Naftalen	130
Acenaftylen	3,3
Acenaften	3,8
Fluoren	6,8
Fenantren	6,7
Antracen	0,1
Fluoranten	0,12
Pyren	0,023

Benzo(a)antracen	0,018
Krysen	0,07
Benzo(b)fluoranten	0,017
Benzo(k)fluoranten	0,017
Benzo(a)pyren	0,27
Indeno(1,2,3-cd)pyren	0,01*
Dibenzo(a,h)antracen	0,014
Benzo(ghi)perylene	0,01*

- *Settes lik deteksjonsgrense*

Andre måleparametere uten konsentrasjonskrav:

Ammonium, PCB, BTEX og TBT

6.4. Målinger av utslipp fra renseanlegg og i resipient

Målinger skal utføres slik at de er representative for virksomhetens faktiske utslipp. Prøvetaking skal utføres av kvalifiserte personer med nødvendig kompetanse. Prøvetaking og analyse skal utføres etter Norsk Standard (NS), og laboratoriet skal være akkreditert for analysene.

Dersom noen parameter holder seg stabilt innenfor grenseverdiene eller ikke blir påvist i vannprøvene innenfor 3 måneder, kan Statsforvalteren endre prøvetakingsmatrisen etter søknad.

Tungmetallene analyseres på total (oppsluttet og ufiltrert) og filtrert prøve, men grenseverdiene i tabell 3, gjelder for filtrerte prøver.

Prøvetaking ved oppstart renseanlegg skal utføres slik det er beskrevet i tiltaksplanen pkt. 6.6.2 (sitat):

Ved oppstart av anlegget skal det tas en prøve av ferdig rensset vann før utslippet kan starte opp. For å sikre fremdrift skal denne analyseres på hast (maks. 3 dager analysetid). Alle stoffer skal være under grenseverdier i tabell 2 og 3 før utslipp til resipient tillates.

Ved overskridelser av grenseverdier på ukeblandprøver skal det utføres hastedanalyser på vannprøve (stikkprøve) etter iverksatte tiltak (slamsuging, filterskifte etc.). Dette gjelder også ved endringer i renseanlegget eller arbeidsmetodikk/materialbruk som kan medføre endringer i vannkvalitet.

Detaljert prøveprogram skal utarbeides når entreprenør er valgt, den skal tas inn i oppdatert kontroll og overvåkingsplan.

6.5. Drift og vedlikehold av renseanlegg

Det skal utarbeides og settes i verk et kontrollprogram med tilhørende skriftlige internkontrollrutiner og driftsinstrukser mv for å følge opp drift av renseanlegg i anleggsperioden.

Det skal minimum etableres skriftlige rutiner for:

- Drifts- og tømmerutiner for renseanlegg for suspendert stoff (slam). Basseng skal rutinemessig tømmes for sand og slam slik at nødvendig oppholdstid til en hver tid blir overholdt.
- Prøvetaking av utslipp fra renseanlegg

7. Lukt

7.1. Luktbegrensning

Anleggsarbeidet skal drives slik at luktulempen i omgivelsene begrenses mest mulig.

Frekvensen av gjenkjennbar plagsom lukt ved omkringliggende boliger, pleieinstitusjoner, utdanningsinstitusjoner og barnehager skal ikke overstige 1 prosent av timene i en måned.

7.2. Lukthåndteringsplan, kommunikasjonsplan og klagerregistrering

Tiltakshaver skal ha en lukthåndteringsplan og en kommunikasjonsplan som er i tråd med anbefalingene gitt i Miljødirektoratets veileder TA 3019/2013 Regulering av luktutslipp i tillatelser etter forurensningsloven.

Tiltakshaver skal ha et system for registrering av innkommende luktklager som skal knyttes til sted og tid. Det skal gjøres en vurdering av klagen, og eventuelle gjennomførte tiltak skal beskrives. Denne informasjonen skal gjøres tilgjengelig for naboene.

8. Kontroll og overvåking

8.1. Kontroll- og overvåkningsplan

Miljørisikoanalysen skal ligge til grunn for en kontroll- og overvåkningsplan for tiltaket. Under hele tiltaksgjennomføringen skal det utføres kontroll og overvåking etter en slik plan. Planen må være av tilstrekkelig omfang til å avdekke spredning av forurensning fra tiltaket. Kontroll- og overvåkningsplanen skal lages i tråd med anbefalinger gitt i Miljødirektoratets veileder M-350/2015 og overholde vilkårene i tillatelsen. Målestyr, metoder, gjennomføring og analyser skal følge Norsk standard. Planen oversendes Statsforvalter når den er utarbeidet.

8.2. Supplerende undersøkelser/ prøvetaking i anleggsfasen

Supplerende undersøkelser skal utføres som beskrevet i tiltaksplanen pkt. 6.8.2.

Notat som presenterer resultatene fra supplerende prøvetaking og prøvetaking i anleggsfasen klassifisert i TK, samt informasjon om iverksetting av tiltak mht. eventuelt påvist forurensning sendes Statsforvalteren når resultat foreligger.

Det skal tas jordprøver av området, etter at forurensede masser er fjernet, for å dokumentere at gjenværende masser ikke er forurenset ut over akseptkriterier for eiendommen.

8.3. Kvalitetssikring av målingene

All prøvetaking, behandling og analyse skal utføres etter Norsk Standard (NS). Dersom NS ikke finnes, kan annen utenlandsk/internasjonal standard benyttes. Laboratorier/tjenester med relevant akkreditering skal benyttes der dette er mulig.

9. Rapportering til Statsforvalteren og tilsyn

9.1. Rapportering før igangsettelse av tiltaket og underveis

Statsforvalteren skal oversendes følgende informasjon:

Beskrivelse	Frist	Vilkår
Oppdatert kontroll- og overvåkingsplan	Før oppstart	8.1
Informasjon om resultater fra supplerende undersøkelser	Når de er utarbeidet	8.2

9.2. Sluttrapport

Det skal sendes inn sluttrapport fra arbeidene senest tre måneder etter at anleggsarbeidene er avsluttet. Rapporten skal oppsummere anleggsarbeidene, og skal inneholde:

- Beskrivelse av gjennomført tiltak i tråd med tiltaksplan og krav fra forurensningsmyndigheten
- Beskrivelse og dokumentasjon på mengder og forurensningsgrad i oppgravde masser, samt hvordan oppgravde masser er håndtert eller disponert
- Dokumentasjon på mellomlagring av masser
- Dokumentasjon fra eksternt mottak eller deponi på leverte masser
- Resultater fra supplerende prøvetaking, overvåking under tiltak og sluttkontroll sammenlignet med miljømål eller tiltaks mål
- Kart eller oversikt over områder hvor det er gjennomført tiltak og hvor det er gjenværende forurensning
- Beskrivelse av avvik fra tiltaksplanen og hvordan disse er fulgt opp
- Vurdering av behov for overvåking etter tiltak, med forslag til overvåkingsprogram
- Informasjon om at lokaliteten er registrert eller oppdatert i Grunnforurensning, og at eventuelle vannprøver er registrert i Vannmiljø
- Oversikt over eventuelle brudd på krav i tillatelsen, avbøtende tiltak som er gjennomført og hvordan avvikene er rettet opp. Dette skal også rapporteres underveis.

9.3. Tilsyn

Tiltakshaver plikter å la representanter for Statsforvalteren eller de som denne bemyndiger, føre tilsyn med anleggene til enhver tid.